

Η χορεύτρια της Πέργης, Μουσείο Αττάλειας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16

Η ΧΟΡΕΥΤΡΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΓΗΣ

Ξαποσταίνω στην αγκαλιά του γιασεμιού και θυμάμαι ένα παραμύθι που μου 'λεγε η γιαγιά μου.

Γεννήθηκε πριν την ώρα της και ξεκοίλιασε τη μάνα της σαν να ήταν αιχμηρό λιθάρι. Μέσα στο θυμό της, καμιά φορά η μάνα τής το χτύπαγε και μετά μετάνιωνε και την έπαιρνε αγκαλιά.

- Με ξεκοίλιασες, κατουριέμαι πάνω μου εξαιτίας σου, δεν γέννησα παιδί, ένα μουλάρι γέννησα.

Όταν το 'λεγε, δάκρυζε και μέσα της ευχαριστούσε τη Θεά Αφροδίτη για το θαύμα, γιατί η κόρη της γεννήθηκε νεκρή, της την έδωσαν στην αγκαλιά πεθαμένη κι εκείνη την έσφιγγε μες τα δικά της αίματα και τους ιδρώτες, κυριολεκτικά κομμένη στα δύο. Την έδωσε στην παραμάννα εκείνη που ξεγέννησε και την ίδια, η παραμάννα αυτή την ακούμπησε και τη φίλησε στο μέτωπο, κι εκεί που όλες θρηνού-

σαν, ξαφνικά το βρέφος άρχισε να κλαίει κι όλες το θεώρησαν θαύμα γιατί κάναν κοινή ευχή στη Θεά να της δώσει μια δεύτερη ευκαιρία να εκπληρώσει το πεπρωμένο της. Έτσι, η μάνα της πίστεψε ότι θα έχει καλή τύχη και θα ξεχωρίσει ανάμεσα σε όλες τις γυναίκες της Βακτριανής. Την ονόμασε και Ρωξάνη, από τη γυναίκα του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Το βράδυ που γεννήθηκε, η μάνα της δεν την άφηγε από τα χέρια, την κοιτούσε κι έκλαιγε, ο πατέρας της είχε ακόμα θυμό που δεν γέννησε αρσενικό κι αφού της έδωσε την ευχή του, έφυγε έχοντας στο μυαλό του ότι δεν είχε δει ωραιότερο πλάσμα. Η μάνα αποκοιμήθηκε από την κούραση αλλά ξύπνησε όταν άκουσε μια φωνή και είδε το παιδί να λείπει και σάστισε. Τότε βλέπει μπροστά της μια άγνωστη γυναίκα με το μωρό της στα χέρια.

- *Ποια είσαι εσύ; Λέει ουρλιάζοντας και με δυσκολία σηκώνεται όρθια ενώ ακόμα στάζει αίμα από μέσα της. Δως μου πίσω το παιδί μου και φύγε!*

Όταν την πλησιάζει λίγο την αναγνωρίζει και πέφτει στο έδαφος.

- *Σε ικετεύω, τίμησε κι ευλόγησε το παιδί μου, αφού οι Θεοί κάναν το θαύμα τους, φτιάξε για εκείνη μια μοίρα από ασήμι, κάν' τη να ζήσει και να γίνει γριά και να πεθάνει πλήρης, σοφή και τιμημένη απ' το λαό της.*

Η Λάχεσις τη σηκώνει ψηλά και τυλίγει μια κλωστή γύρω απ' το λαιμό της.

- Η κόρη σου θα γίνει Βασίλισσα χωρίς να φορέσει στέμμα, θ' αγαπηθεί όσο δεν αγαπήθηκε γυναίκα, θα ζήσει δίπλα στους άντρες αλλά ανεξάρτητη από εκείνους. Θα τη σέβονται και θα την αποζητούν και τ' όνομά της θα γραφτεί στην ιστορία, έστω κι αν δεν είναι η μοίρα της να γίνει γυναίκα Άρχοντα, γιατί θα ορκιστεί να μη γίνει γυναίκα κανενός, να ζήσει ελεύθερη με δική της περιουσία και δεν θα θελήσει να δώσει απόγονο σε κανέναν. Θα γεύεται τους σπόρους αλλά δεν θα καρποφορήσει.
- Ας γίνει το θέλημά σου, λέει εκείνη και χαμηλώνει το κεφάλι.

Τότε η Λάχεσις κοιτάζει το βρέφος και τρέχουν δάκρυα από τα μάτια της: Όταν θα χορεύει, θα την προσκυνά ακόμα κι ο ίδιος ο Δίας, ο πατέρας των Θεών και των ανθρώπων αλλά ο χορός της θα είναι η κατάρα της. Αυτό που θα την εξυψώσει, θα είναι κι εκείνο που θα τη ρίξει. Έχει αποφασιστεί η μοίρα της, και οι βελονιές δεν αλλάζουν.

Η Ρωξάνη μεγάλωνε και γινόταν ένα ατίθασο και αντιδραστικό παιδί κι η μάνα της το μόνο που άκουγε ήταν να της βάλει χαλινάρια γιατί το στόμα της έβγαζε βρωμιές. Είχε γίνει αρχηγός ανάμεσα στ' αγόρια της ηλικίας της κι ενθάρρυνε με τη στάση της και τα υπόλοιπα κορίτσια να παρεκκλίνουν. Ούτε η ίδια της η μάνα δεν μπορούσε να την ελέγξει. Το μόνο που ήθελε ήταν να χορεύει, άκουγε τους μουσικούς της αγοράς και λικνιζόταν μπροστά σ' όλο τον κόσμο κι όταν λικνιζόταν, σκεφτόταν τη φύση και τον τρόπο που ο άνεμος κάνει τα δέντρα και τα κλαδιά τους να λικνίζονται και να πάλλονται, τον τρόπο που οι γάτες κατατροπώνουν τα φίδια, τους ερωτικούς χορούς των σκορ-

πιών στην έρημο. Έβγαινε στους δρόμους κι όπου πήγαινε, πήγαινε χορεύοντας, μιλούσε κι επικοινωνούσε μόνο με το χορό κι όλοι πάντα την πρόσεχαν.

Κάποια μέρα την είδε η διάσημη εταίρα, η σοφή γερόντισσα, να χορεύει μόνη της και χαμογέλασε: *Εσύ θα γίνεις θεσπέσιο πλάσμα και η Αφροδίτη θα σε καμαρώνει*, λέει κοιτώντας τη από το παράθυρο δίπλα σε κάτι ημιλιπόθυμα αγόρια που είχε μόλις τουλουμιάσει στο ξύλο για κάτι διαφορές. Της κουνάει το χέρι να μπει μέσα, η Ρωξάνη διστάζει αλλά πηγαίνει ως την πόρτα. *Θα χορέψεις για μένα*, της λέει, *κι εγώ θα σε ανταμείψω. Κάθε φορά που μου χορεύεις θα σου δίνω ένα νόμισμα*, της προτείνει κι εκείνη χαμογελάει και συμφωνεί. *Τη βλέπεις την μαύρη γάτα εκεί; Αυτή ήταν σαν κι εσένα στα νιάτα της, δεν μας θέλουν όλοι εμάς τις μαύρες γάτες αλλά τους μαγεύουμε, όταν περπατάμε στον συμβατικό τους κόσμο που δεν πιστεύει στη μαγεία. Θεε να σε μάθω να χορεύεις; Η Ρωξάνη συμφώνησε μ' ένα κούνημα του κεφαλιού της κι από τότε η διάσημη εταίρα έγινε η προστάτιδά της.*

Έφευγε από τη μάνα της και πήγαινε στην εταίρα που τη μάθαινε να χορεύει, να χορεύει σαν να γεννούσε την ανατολή, σαν από το σώμα της να βγαίνουν όλα τα μπαχάρια που δίνουν γεύση κι όλα τ' ακριβά αρώματα που μόνο βασιλοκόρες μπορούσαν να βάλουν. Όταν μεγάλωσε και της ήρθε το πρώτο αίμα, άρχισε να της μαθαίνει τα μυστικά της εταίρας. Την έμαθε μουσική, τη δίδαξε γράμματα, της έδειχνε πώς να υπερνικήσει με το βλέμμα και τα λόγια της και τον πιο ικανό στρατηλάτη λέγοντας δικές της ιστορίες με Άρχοντες που είχε υποτάξει στα νιάτα της με μερικές μόνο κατάλληλες λέξεις. Την έμαθε, κυρίως, να χορεύει.

Ο χορός ανάβει σαν φωτιά, κάποιες φορές ανάβει δύσκολα, μα σαν ανάψει μπορεί να κάψει χώρες ολόκληρες και τίποτα δεν θα μπορεί να τη σταματήσει, ούτε το νερό. Θα μάθεις να χορεύεις λιτά, το σώμα σου δεν θα κινείται, θα είναι σαν νερό που η μουσική και τα τύμπανα θα το διαταράσσουν σαν μια μικρή πέτρα. Θα πάλλεται το κορμί σαν μέλισσα που τινάσσεται, η σάρκα σου θα κινείται χαμηλόφωνα σαν κύμα, όλη η δύναμη του χορού θα είναι στα ιμάτιά σου, αυτά θα χορεύουν για σένα. Από την κοιλιά σου θα απελευθερώνεται μια πνοή που θα τα ξεσηκώνει και θα τα ορίζει όλα. Θα κάνεις τους άντρες να λιώνουν για σένα ανάβοντας τη φαντασία τους, θα φουντώνεις τον πόθο τους αλλά δεν θα τον σβήνεις.

Στην τελετή της ενηλικίωσής της, η μαγίστρα πήρε το τύμπανο και την έβαλε να χορέψει και η αποστολή της ήταν καθώς χορεύει, να φθάσει σε οργασμό με τις σκέψεις της, να γίνει Μαινάδα κι ο χορός της νύχια που ξεσκίζουν ψυχές και τις ανασταίνουν.

Άκου τη μουσική του Ορφέα απ' τον Άδη, της λέει. Άκου τον και σκέψου τους Άρχοντες να σε κοιτούν και οι φαλλοί τους να μην μπορούν να κρυφτούν. Χόρεψε σαν να είσαι Βασίλισσα όλων των Μαινάδων, χόρεψε σαν να θέλεις να αγγίξεις τη Σελήνη, φτάσε την Αρτέμιδα στο όρια του θυμού της αλλά κάν' τη να σε θεωρήσει πολύτιμη και να μην σου ρίξει βέλος στην καρδιά, χόρεψε σαν να θέλεις να κάνεις τη Θεά Αφροδίτη να σου στείλει τα πιο ιερά της λευκά περιστέρια.

Χόρεψε η Ρωζάνη κι ο χορός της δυνάμωνε και δυνάμωνε τόσο που άρχισε να ουρλιάζει από πόνο και ηδονή, γιατί το κορμί της φλεγόταν μέχρι τα μύχια της ψυχής. Ώσπου, κορύφωσε και η φλόγα έσβησε. Η εταιρά τότε χαμογέλασε από περηφάνεια. Είσαι έτοιμη να κατακτήσεις τον κόσμο, εί-

πε και δύο μέρες μετά, όταν η Ρωξάνη πήγε να τη βρει, ήταν στο κρεβάτι της πεθαμένη μ' ένα βλέμμα γεμάτο από ζωή. Δεν επιτρεπόταν να χύσει δάκρυ παρά μόνο να την τιμήσει. Την πήγε ως την έρημο, έφτιαξε μια πυρά για εκείνη και καθώς οι φλόγες την έκαιγαν, χόρευε για να ευχαριστήσει την ψυχή της κι όταν το σώμα της κάηκε, ξέσπασε βροχή που έκανε τη στάχτη λάσπη κι η βροχή αυτή ήταν οιωνός ότι έπρεπε να ξεκινήσει το μεγάλο ταξίδι για να εκπληρώσει τη μοίρα της.

Αποχαιρέτησε τα γονικά της και με όσα χρήματα είχε, ακολούθησε τα караβάνια στους δρόμους που είχε πάρει κι ο στρατηλάτης, με τα καλύτερα μετάξια στα χέρια για προίκα. Διασχίζοντας την Ασία, έφθασε ως την Πέργη της Παμφυλίας. Ήταν μια πανέμορφη κόρη πια, λυγερόκορμη σαν τη Φρύνη, ομορφιά που θα έκανε ως και την Ασάρτη να ζηλέψει και μαλλιά κατάμαυρα που πάντα μάζευε και παγίδευε μ' ένα ολόχρυσο κόσμημα γιατί αν τα άφηνε ελεύθερα, θα απελευθερωνόταν ένα σμήνος από κοράκια.

Δεν της πήρε πολύ καιρό να γίνει ξακουστή και πλούσια εταίρα στην Πέργη. Ξεχώρισε για τη μόρφωσή της, το πνεύμα της και τον τρόπο που μ' έναν λακωνικό, εμπνευσμένο τρόπο πάντα έβγαζε τις συζητήσεις των ανδρών από τα αδιέξοδα και τις συγκρούσεις. Γι' αυτό και οι Άρχοντες την ήθελαν δίπλα τους και ήταν παρούσα σε όλα τα συμπόσια. Τραγουδούσε κι όταν της ζητούσαν, χόρευε μ' αυτόν τον ξεχωριστό τρόπο που είχε διδαχτεί και για χάρη της ξοδεύονταν περιουσίες και το χρυσάφι έρρεε. Αλλά δεν πλάγιαζε με κανέναν άνδρα: Τους χάριζε τη συντροφιά της, τους σαγηνευε, τους άφηγε σαν διψασμένους ικέτες πολύ απαλά

να ακουμπούν με τα ακροδάκτυλά τους τα στήθη και τους γλουτούς της και να θεριεύει η ηδονή σαν Θεά μέσα τους, να κλείνουν τα μάτια και να στάζουν δάκρυα πόθου αλλά δεν ερωτοτροπούσε μαζί τους, έτσι είχε μετατραπεί στο πιο ποθητό τρόπαιο.

Ανάμεσα σ' αυτούς που τη διεκδικούσαν, ήταν κι εκείνος που την αγαπούσε μέχρι τα βάθη της ψυχής του αλλά ποτέ δεν τόλμησε να την πλησιάσει όταν χόρευε, μόνο την παρατηρούσε από μακριά να χορεύει καλά κρυμμένος, κάθε μέρα όλα εκείνα τα χρόνια. Σε μια πανσέληνο, όταν εκείνη χόρευε προς τιμήν της Αφροδίτης, εκείνος δεν άντεξε, βγήκε σαν υπνωτισμένος, παραμέρισε τους πάντες και γονάτισε μπροστά της όταν εκείνη κορύφωνε: *Χόρευε για μένα, Βασίλισσά μου*, σιγοψιθύρισε κι εκείνη για πρώτη φορά τον είδε και τον είδε όπως την έβλεπε εκείνος και ξεχώρισε το βλέμμα του από τα βλέμματα όλων των άλλων...

Δεν ήταν απλά ένα βλέμμα ήταν ένα φωτεινό κύμα που ερχόταν από τα βάραθρα της ψυχής. Ήταν αποφασισμένος να της μεταγγίσει όλη την αγάπη που είχε μέσα του, να τη ρουφήξει μονομιάς και να ξυπνήσει σαν να ζούσε ως τότε σ' ένα μεταίχιμιο. Η σκοτεινή πλευρά του φεγγαριού βγήκε από το σώμα που χορεύει, τον πλησίασε, του έπιασε απαλά το πηγούνι και σήκωσε με το χέρι της το χαμηλωμένο του κεφάλι για να την κοιτάξει: *Εσύ θα είσαι εκείνος που θα με έχει, θα ενωθούμε όπως το επιθυμεί η ψυχή σου, φέρε μου τα ρόδα της Αφροδίτης από τον κήπο της, εκεί που ζουν τα λευκά περιστέρια, πρόσφερε τα μου, πέταξέ τα στην αγκαλιά μου να τα πιάσω μπροστά σε όλους και σύγκρινε την ομορφιά μου μ' εκείνη της Θεάς*, του είπε κι η φωνή έβγαινε από το πρόσωπό της σαν ζεστό αεράκι.

- Δεν είναι βλασφημία, Κυρά μου; Πώς θα κόψω τα ρόδα της Θεάς που μόνο οι ιερείς της μπορούν να κρατήσουν στα χέρια της; Ρώτησε εκείνος αγκομαχώντας.
- Η Θεά με διάλεξε απ' τη στιγμή που γεννήθηκα, δεν θα προσβληθεί με την πράξη σου.

Απάντησε εκείνη και τον έπεισε να το κάνει για χάρη της. Να πάει στο Τέμενος της Θεάς στους ιερούς της κήπους, όπου φύεται το λευκό της ρόδο που έχει μόνο ένα πέταλο κόκκινο σαν αίμα, να πατήσει το ιερό χώμα που είναι άβατο και να κόψει τα ρόδα της. Μόλις έκοψε τα ρόδα, ξαφνικά όλα τα λευκά περιστέρια έπεσαν νεκρά και στο αριστερό τους μάτι βγήκε μια σταγόνα από ματωμένο δάκρυ, κάτι που όλοι θεώρησαν κακό οιωνό.

Το συμπόσιο της Πανσελήνου που θα γινόταν προς τιμήν της Αρτέμιδος Περγίας μάζεψε όλους τους άντρες, χόρεψαν παρθένες προς τιμήν της και η Ρωξάνη ήταν η προστάρισα, η εκλεκτή των ανθρώπων. Εκείνος εμφανίστηκε μ' έναν μαύρο χιτώνα που κάλυπτε τα χέρια του και μέσα εκεί είχε κρυμμένα τα ρόδα. Όταν η Ρωξάνη εμφανίστηκε μπροστά από τις έφηβες άρκτους και χόρεψε στους βουβούς ήχους του ασημοφέγγαρου, εκείνος την πλησίασε, τη φώναξε Αφροδίτη και πέταξε όλα τα ρόδα πάνω της. Εκείνη με ευχαρίστηση έβαλε το σώμα της μπροστά του. Όμως, τα ρόδα μεταμορφώθηκαν σε γυαλιά κι απέκτησαν δική τους βούληση, όρμηξαν στο πρόσωπο της και το έσκισαν.

Τα τύμπανα σταμάτησαν, ένας από τους άντρες σήκωσε ένα από τα ρόδα και διαπίστωσε ότι ήταν της Αφροδίτης κι όταν την κοίταξε μαζεμένη και γονατιστή στο έδαφος με το πρόσωπό της γεμάτο αίμα και πληγές, το πέταξε πάνω

της με μίσος. Τότε γυρνάει στους υπόλοιπους και φωνάζει: *Είναι καταραμένη, την τιμώρησε η Αφροδίτη, να μείνουμε μακριά της.*

Πριν εκείνος καταλάβει ότι τελικά είχε διαπράξει ιεροσυλία, τα λευκά περιστέρια γίναν μαύρα, του όρμησαν και άρχισαν να τον κατασπαράζουν. Τράπηκε σε φυγή και δεν τον είδε κανείς ποτέ ξανά, όπως κανένας δεν ξέχασε ποτέ τις κραυγές του. Όσο για εκείνη, την εγκατέλειψαν όλοι και κανείς δεν την πλησίαζε για το ανοσιούργημα να γίνει αιτία να βεβηλωθεί ο κήπος της Θεάς και για την έπαρσή της να νομίζει ότι η ομορφιά της μπορεί να συγκριθεί με την δική της. Περιπλανήθηκε καλύπτοντας το παραμορφωμένο πρόσωπό της στα δάση και ούτε τα ζώα δεν δέχονταν να την πλησιάσουν. Μέσα στην απόγνωση και κυνηγημένη από τις Ερινύες επισκέφτηκε το ναό της Θεάς, όπου βρισκόταν το ουρανοπετές ξοάνο της, ένας μετεωρίτης που έγινε ιερή πέτρα. Γονάτισε μπροστά του και ακούμπησε το ιερό λευκό ένδυμα με το οποίο έντυναν την πέτρα και ζήτησε έλεος: *Συγχώρεσέ με, η ματαιοδοξία ήταν η δική μου καταστροφή, πίστεψα ότι ήμουν Θεά η ίδια επειδή με λάτρευαν οι θνητοί, παγιδεύτηκα σε μια πλάνη που δημιούργησε ο ίδιος μου ο ε-αυτός. Δείξε έλεος Ουράνια, όλη μου τη ζωή σε υπηρετούσα και ήμουν η πιο πιστή σου δούλη, συγχώρεσε το λάθος μου και πάρε με πάλι κοντά σου.*

Η πέτρα άρχισε να στάζει ιδρώτα που έγινε χείμαρρος κι έφθασε ως τα γόνατά της και η επιφάνειά της άρχισε να παφλάζει σαν να γινόταν υγρή. Τότε, ένα λευκό περιστέρι προσγειώνεται στον ώμο της, πλησιάζει το αυτί της και ψιθυρίζει στο αυτί της Ρωξάνης το θέλημα της Θεάς: *Σε έχω ήδη συγχωρέσει κι έχω αναγνωρίσει τη μεταμέλειά σου, θα*

σε κρατήσω αιώνια όπως πάντα ήθελες να σε θαυμάζουν όλοι, αρκεί να χορέψεις τώρα μόνο για μένα γιατί πιο πολύ κι από τους άντρες ο χορός σου ευχαριστούσε εμένα. Τράβα τώρα το πέπλο σου κι άπλωσε τον ιδρώτα της ποθημένης σάρκας στο πρόσωπό σου. Εκείνη υπακούει και κοιτάει τον αντικατοπτρισμό της στο νοτισμένο έδαφος και τότε βλέπει ότι οι πληγές της είχαν θεραπευτεί. Τώρα χόρεψε για μένα, κόρη μου, χόρεψε για τη Θεά σου όπως δεν χόρεψες για κανέναν κι όταν νιώσω ότι ευχαριστήθηκα, θα σε σταματήσω.

Η Ρωξάνη ξεκίνησε να χορεύει και χόρεψε σαν να ξυπνούσε τους νεκρούς, σαν να μην υπήρχε ομορφιά που δεν θα μπορούσε να υποκύψει στην δική της, όλη η πλάση την προσκυνούσε, ακόμα κι ο πανάρχαιος έρωτας γονάτισε μπροστά της, γιατί δεν είχε αντικρίσει ποτέ κάτι τόσο ερωτικό. Η Θεά δεν χόρταινε το θέαμα. Από τη χαρά της, της έστειλε περιστέρια να τη ντύσουν με τα ίδια της τα θεϊκά ιμάτια και να τη στεφανώσουν. Ποτέ δεν σταμάτησε να χορεύει, γιατί η τέρψη της Θεάς δεν μπορούσε να ικανοποιηθεί. Έτσι, για να κρατήσει την εικόνα της αιώνια, τη μετέτρεψε σε μαρμάρινο άγαλμα, ώστε κανείς ποτέ να μην ξεχάσει ότι εκείνη χόρεψε καλύτερα, η Ρωξάνη χόρεψε τον πιο θεϊκό χορό ανάμεσα σ' όλες τις γυναίκες που γεννήθηκαν ποτέ.